

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

رابطه نیازهای انگیزشی و فرسودگی شغلی دبیران ورزش مقطع متوسطه شهر اهواز

علی اشرف کریمی^۱، فتاح مهدوی^۲، مجید کیانی کری^۳، عبدالرحمن مهدی پور^۴

۱- کارشناس و دبیر علوم ورزشی،

۲-۳- کارشناس ارشد مدیریت و برنامه ریزی ورزشی دانشگاه شهید چمران اهواز

۴- استادیار مدیریت و برنامه ریزی ورزشی دانشگاه شهید چمران اهواز

مقدمه

امروزه مبحث فرسودگی شغلی، توجه بسیاری از محققین حوزه مدیریت را به خود جلب نموده است، فرسودگی شغلی یکی از عمده ترین مسائل شغلی است که معمولاً به شکل واکنش در برابر فشارهای شغلی و سازمانی در میان کارکنان خدمات انسانی دیده می شود. فرسودگی را به مفهوم تهی شدن از ویژگی های خود به علت تحلیل رفتگی، یکی از منابع جسمی یا ذهنی تعریف کرده اند که نتیجه تلاش بسیار زیاد برای رسیدن به بعضی از انتظارات غیرواقعی است و توسط خود فرد یا جامعه به وی تحمیل می شود (۱). در سازمان های آموزشی یکی از عواملی که هم جنبه فردی و سازمانی و فرهنگی دارد و نقش مهمی در بروز فرسودگی شغلی بازی می کند عوامل انگیزشی، مربیان یا معلمان آموزشی است. در این میان با توجه به جنبه عملی آموزش تربیت بدنی داشتن انگیزش شغلی برای دبیران تربیت بدنی از ارکان سیستم آموزشی محسوب می شوند. چنانچه درس تربیت بدنی توسط معلمان با انگیزه آموزش داده شود می تواند سلامتی جسمی و روانی دانش آموزان را در دوران تحصیل و بعد از آن تامین نماید (آشتیانی، ۱۳۸۲). همه نظریه پردازان انگیزشی، انگیزش را علت رفتار و تداوم آن می دانند. اساساً کارکنان با انگیزه میل بیشتری به حضور در سازمان داشته، کمتر غیبت کرده و در تصمیمات سازمانی مشارکت فعالی دارند. در نهایت می توان انتظار داشت دبیرانی که دارای انگیزه بیشتر می باشند، تلاش بیشتری را برای رفع آموزش و برآورده کردن نیازهای دانش آموزان از خود نشان می دهند (۱). آلدرفر سه گروه از نیازهای انگیزشی منسوب به ERG را به شرح ذیل مطرح می کند: الف) نیازهای زیستی یا وجودی: شامل نیازهای فیزیولوژیکی و ایمنی که مربوط به نیازهای سطح پایین تر تئوری سلسله مراتب مازلوست ب) نیازهای تعلق و پیوستگی: به نیازهای عشق و پیوند اجتماعی مربوط می شود. این نیاز بر اهمیت رابطه فرد و ارتباطات اجتماعی تأکید دارد ج) نیازهای رشد: مربوط به نیازهای احترام و خودشکوفایی است که مربوط به اشتیاق طبیعی افراد به رشد فردی است. مطالعات انجام شده حاکی از آن است که عوامل ERG می تواند در تغییرات تحلیل رفتگی شغلی معلمان یا کارکنان مرتبط باشد، به طوری که در حیطه عوامل زیستی مطالعه نشان داده است که ابعاد مختلف سلامت جسمی و روانی با فرسودگی شغلی ارتباط دارد (عبدی و ماسوله، ۱۳۸۶). همچنین نتایج پژوهش پرداخت چی (۱۳۸۸)، و کاستالیوس (۲۰۰۵) نشان داد که به ترتیب، رفتار حمایتی مدیران مدارس و پرداخت منصفانه حقوق، فضای کلی زندگی و رفتار صمیمی معلمان، بیشترین تاثیر را بر فرسودگی شغلی معلمان مدارس دارند. توجه به اهمیت شغل دبیری تربیت بدنی و همچنین نیاز مربوط به بررسی وضعیت فرسودگی شغلی آنها انگیزه اصلی بررسی این مساله است که آیا بین نیازهای انگیزشی آلدرفر و فرسودگی شغلی دبیران تربیت بدنی رابطه وجود دارد؟ و اینکه آیا این ابعاد قابلیت پیش بینی فرسودگی شغلی دبیران ورزش را دارند؟ بر این اساس مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط عوامل انگیزشی ERG در فرسودگی شغلی دبیران تربیت بدنی مقطع متوسطه شهر اهواز صورت گرفته است.

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری آن کلیه دبیران تربیت بدنی زن و مرد مقطع متوسطه شهر اهواز در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ بودند (N= ۱۴۹)، که به عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شدند. ابزار جمعآوری دادهها به ترتیب پرسشنامه استاندارد نیازهای انگیزشی ERG شامل ۱۲ ایتِم و سه بعد (نیازهای

رشدی، نیازهای وابستگی و فیزیولوژیک) و پرسشنامه فرسودگی شغلی MBI شامل ۲۲ ایتِم و سه بعد (فرسودگی، مسخ شخصیت و عدم موفقیت فردی) بود. ضریب پایایی پرسشنامه های نیازهای انگیزشی و فرسودگی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ و ۰/۷۹ بدست آمد. همچنین روایی پرسشنامه ها توسط جمعی از متخصصین و اساتید دانشگاهی مورد تأیید قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون های ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون چندگانه، استفاده شد. همچنین سطح معناداری $P \leq 0.05$ در نظر گرفته شد.

یافته های تحقیق

بر اساس نتایج بین نیازهای فیزیولوژیکی و نیازهای وابستگی و تمامی خرده مقیاس های فرسودگی شغلی همبستگی مستقیم وجود داشت. همچنین نتایج آزمون رگرسیون چند متغیره نشان داد که تنها نیازهای فیزیولوژیکی و وابستگی واجد شرایط پیش بینی وضعیت فرسودگی شغلی دبیران ورزش شهر اهواز هستند.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته ها، بین نیازهای فیزیولوژیکی و تعلق و وابستگی و فرسودگی شغلی دبیران ورزش رابطه معنی داری وجود داشت که با نتایج تحقیقات عبدی و همکاران (۱۳۸۶)، پرداخت چی (۱۳۸۸) فراهانی و همکاران (۱۳۹۱) و کاستالیوس (۲۰۰۵)، کاملاً همخوان است. مطابق نتایج بدست آمده همین ابعاد نیز قابلیت پیش بینی فرسودگی شغلی دبیران ورزش را دارا بوده که با نتایج تحقیق فراهانی و همکاران (۱۳۹۱)، همسوست. می توان چنین ادعان داشت که درک بهتر رابطه نیاز وابستگی دبیران ورزش و نگرش مساعد آنان به درس تربیت بدنی و فضای آموزشی مدرسه و همچنین رفع نیازهای اولیه بویژه نیازهای اقتصادی، احساس اثربخش بودن، خودکارآمدی و عزت نفس در کار را بیش از پیش در آنان تقویت خواهد نمود. در نهایت پیشنهاد می شود به عوامل انگیزشی بویژه درک روابط اجتماعی، نیازهای اولیه علی الخصوص مسکن و حقوق و ایجاد فرصت های ارتقا تحصیلی دبیران ورزش توجه بیشتری گردد.

جدول ۱) رابطه چندگانه نیازهای انگیزشی و فرسودگی شغلی دبیران ورزش

شاخص آماری	(R)	(^۲ R)	F	(P)
نیازهای فیزیولوژیکی	۰/۰۴	۰/۶۱	۱۳/۵۴	۰/۱۰۰
نیازهای فیزیولوژیکی و نیازهای وابستگی	۰/۴۴	۰/۹۱	۹۱/۱۲	۰/۱۰۰

منابع

۱. فراهانی، ابوالفضل؛ بدری آذرین، یعقوب؛ محمدی اقدم، الهام، (۱۳۹۱). ارتباط بین عوامل انگیزشی و تحلیل رفتگی شغلی دبیران تربیت بدنی شهر تبریز. پژوهش های کاربردی مدیریت و علوم زیستی در ورزش. شماره ۱. ۲۹-۳۸
۲. آشتیانی، هادی، (۱۳۸۴). توصیف و اولویت بندی عوامل انگیزش شغلی معلمان تربیت بدنی نیشابور براساس نظریه هرزبرگ. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
۳. پرداخت چی، محمدحسن؛ احمدی، غلام علی؛ آرزومندی، فریده، (۱۳۸۸) بررسی رابطه بین کیفیت زندگی کاری و فرسودگی شغلی مدیران و معلمان مدارس شهرستان تاکستان، رهبری و مدیریت آموزشی، ۳، ۵۰-۲۵.
۴. عبدی ماسوله، فتانه؛ کاویانی، حسین؛ خاقانی زاده، مرتضی؛ مومنی عراقی، ابوالفضل، (۱۳۸۶). بررسی رابطه فرسودگی شغلی با سلامت روان: یک مطالعه در ۲۰۰ پرستار، مجله دانشکده پزشکی، ۶۵، ۷۵-۶۵.

5. Koustelios A ,Tsigilis N .(2005) .The relationship between burnout and job satisfaction among physical education teachers :a multivariate approach ,European Physical Education Review.189-203 ,11 ,

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله